

TILSKIPUN RÁÐSINS 95/63/EB

frá 5. desember 1995

um breytingu á tilskipun 89/655/EBE um lágmarkskröfur varðandi öryggi og hollustu er starfsmenn nota tæki á vinnustöðum (önnur sértilskipun í skilningi 1. mgr. 16. gr. tilskipunar 89/391/EBE)

RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HEFUR,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 118. gr. a,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar ⁽¹⁾,

með hliðsjón af álit efnahags- og félagsmálanefndarinnar ⁽²⁾,

í samræmi við málsmeðferð sem mælt er fyrir um í 189. gr. c ⁽³⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

Í 118. gr. a í sáttmálanum er kveðið á um að ráðið skuli, með tilskipunum, samþykkja lágmarkskröfur til að stuðla að úrbótum, einkum á vinnuumhverfi, til að tryggja öryggi og heilsu starfsmanna.

Samkvæmt téðri grein ber að forðast í slíkum tilskipunum að setja stjórnunarlegar, fjárhagslegar og lagalegar skorður sem hindra myndu stofnun og þróun lítilla og meðalstórra fyrirtækja.

Til að tryggja öryggi og heilsu starfsmanna er brýnt að farið sé að lágmarkskröfum sem ætlað er að tryggja betur öryggi og hollustuhætti við notkun tækja á vinnustöðum.

Aðildarríkin verða því að gera ráðstafanir til að auðvelda fyrirtækjum, einkum litlum og meðalstórum fyrirtækjum, framkvæmd ákvæða þessarar tilskipunar. Slíkar ráðstafanir geta meðal annars falist í hjálfun og fræðslustarfsemi sem tekur mið af ólíkum þörfum atvinnulífsins.

⁽¹⁾ Stjótíð. EB nr. C 104, 12. 4. 1994, bls. 4 og Stjótíð. EB nr. C 246, 22. 9. 1995, bls. 3.

⁽²⁾ Stjótíð. EB nr. C 397, 31. 12. 1994, bls. 13.

⁽³⁾ Álit Evrópuþingsins frá 17. febrúar 1995 (Stjótíð. EB nr. C 56, 6. 3. 1995, bls. 175), sameiginleg afstaða ráðsins frá 24. júlí 1995 (Stjótíð. EB nr. C 281, 25. 10. 1995, bls. 41) og ákvörðun Evrópuþingsins frá 17. nóvember 1995 (Stjótíð. EB nr. C 323, 4. 12. 1995).

Ákvæðin sem samþykkt voru samkvæmt 118. gr. a í sáttmálanum koma ekki í veg fyrir að einstök aðildarríki geti tekið upp og viðhaldið strangari vinnuverndarákvæðum, að því tilskildu að þau samræmist ákvæðum sáttmálans.

Í 1. mgr. 9. gr. tilskipunar 89/655/EBE ⁽⁴⁾ er kveðið á um að bætt verði við viðaukann frekari lágmarkskröfum um sérstök tæki sem um er fjallað í 3. lið viðaukans, í samræmi við málsmeðferðina sem kveðið er á um í 118. gr. a í sáttmálanum.

Tilskipun þessi einskorðast við skilgreiningu á þeim markmiðum sem stefnt er að og meginreglum sem ber að hafa í heiðri, en aðildarríkjunum er látið eftir að ákveða í löggjöf sinni með hvaða hætti verði farið að þessum ákvæðum og þau bætt.

Aðildarríkjunum ber, að höfðu samráði við aðila vinnu- markaðarins og að teknu tilhlýðilegu tilliti til landslaga og/eða venju, að setja reglur til að öryggi komist á það stig sem svarar til markmiðanna sem fjallað er um í II. viðauka við þessa tilskipun.

Tilskipun þessi er liður í þeirri viðleitni að gera félagsmála- þátt innri markaðarins að veruleika.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

I. gr.

Tilskipun 89/655/EBE er breytt sem hér segir:

1. Ákvæðum 4. gr. er breytt sem hér segir:

a) í ii-lið a-liðar og b-lið 1. mgr. komi „I. viðauka“ í stað „viðaukanum“;

b) eftirfarandi lið er bætt við 1. mgr.:

⁽⁴⁾ Stjótíð. EB nr. L 393, 30. 12. 1989, bls. 13.

„c) með fyrirvara um i-lið a-liðar og þrátt fyrir ii-lið a-liðar og b-lið skulu sérstök tæki sem falla undir kröfur í 3. lið I. viðauka, ef þau koma í hendur starfsmanna í fyrirtækinu og/eða stofnuninni fyrir 5. desember 1998, uppfylla lágmarkskröfurnar í I. viðauka eigi síðar en fjórum árum eftir þann dag.“

c) eftirfarandi málsgrein er bætt við:

„3. Aðildarríkjunum ber, að höfðu samráði við aðila vinnumarkaðarins og að teknu tilhlýðilegu tilliti til landslaga og/eða venju, að setja reglur til að öryggi komist á það stig sem svarar til markmiðanna sem fjallað er um í II. viðauka.“

2. Eftirfarandi grein er bætt við:

„4. gr. a

Eftirlit með tækjum á vinnustöðum

1. Ef öryggi við notkun tækis á vinnustað er undir uppsetningu þess komið skal vinnuveitandinn sjá til þess að það sé skoðað í upphafi (eftir að tækið er sett upp og áður en það er tekið í notkun) af mönnum sem eru til þess bærir að landslögum og/eða samkvæmt venju og einnig eftir að tæki hefur verið sett saman á nýjum stað eða í nýju húsnæði svo að tryggt sé að tækið hafi verið rétt sett upp og starfi rétt.

2. Vinnuveitandinn skal sjá til þess að tæki, sem geta skemmst af völdum ytri áhrifa þannig að hættuástand skapast af, séu:

— skoðuð reglulega og, þegar við á, prófuð af þar til bærum mönnum í skilningi landslaga og/eða samkvæmt venju,

— skoðuð sérstaklega af þar til bærum mönnum í skilningi landslaga og/eða samkvæmt venju, í hvert sinn sem skapast hafa sérstakar aðstæður sem gætu haft áhrif til hins verra á öryggi tækjanna, t. d. ef þeim hefur verið breytt, slys eða náttúruhamfarir borið að höndum eða þau hafa staðið ónotuð lengi,

til að tryggja að öryggi og hollustu sé gætt og unnt sé að finna skemmdir og gera við þær í tæka tíð.

3. Skylt er að skrá niðurstöður skoðunar og halda þeim til haga handa viðkomandi yfirvöldum. Þær skulu geymdar hæfilega lengi.

Þegar tæki er notað utan fyrirtækis skulu skjöl sem staðfesta síðustu skoðun fylgja því.

4. Aðildarríkin ákvarða við hvaða aðstæður skoðun skuli fara fram.“

3. Eftirfarandi grein er bætt við:

„5. gr. a

Vinnuvistfræði og hollustuhættir á vinnustöðum

Þegar framfylgt er lágmarkskröfum um öryggi og hollustuhætti skal vinnuveitandinn taka fullt tillit til vinnu- aðstæðna starfsmanns og líkamsstöðu hans við notkun tækja auk þess sem honum ber að taka mið af meginreglum vinnuvistfræðinnar.“

4. Eftirfarandi bætist við í lok 2. mgr. 6. gr.:

„Starfsmönnum skal bent á hættur sem þeim getur stafað af tækjum í nánasta vinnuumhverfi og allar breytingar sem skipta máli og geta haft áhrif á tæki sem eru í næsta nágrenni við vinnusvæði þeirra eða vinnustað, jafnvel þótt þeir noti þau ekki beinlínis sjálfir.“

5. Í 8. gr. komi „viðaukum“ í stað „viðauka“.

6. Á 9. gr. verði eftirfarandi breytingar:

— í yfirskrift greinarinnar komi „viðaukum“ í stað „viðauka“,

— í 1. mgr. komi „I. viðauka“ í stað „viðaukans“,

— í 2. mgr. komi „viðaukum“ í stað „viðauka“.

7. Viðaukanum, sem breytist í I. viðauka, er breytt til samræmis við I. viðauka þessarar tilskipunar.

8. II. viðauka er bætt við og verður texti hans samhljóða texta II. viðauka við tilskipun þessa.

2. gr.

1. Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynleg lög og stjórnslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari fyrir 5. desember 1995. Þau skulu tilkynna það framkvæmdastjórninni þegar í stað.

Þegar aðildarríkin samþykkja þessi ákvæði skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þau verða birt opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun.

2. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni texta helstu ákvæða úr þeim lögum sem sett eru eða hafa þegar verið sett á því sviði sem tilskipun þessi nær til.

3. Framkvæmdastjórnin skal leggja skýrslu um framkvæmd þessarar tilskipunar með reglubundnu millibili fyrir Evrópuþingið, ráðið og efnahags- og félagsmálanefndina.

3. gr.

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Brussel 5. desember 1995.

Fyrir hönd ráðsins,

J. A. GRÍÑÁN

forseti.

I. VIÐAUKI

Viðaukanum (sem verður I. viðauki) við tilskipun 89/655/EBE er breytt sem hér segir:

1. Eftirfarandi málsgrein er bætt við athugasemd í upphafi viðaukans:

„Þegar eftirfarandi lágmarkskröfur gilda um tæki sem eru í notkun er ekki alltaf nauðsynlegt að gera sömu ráðstafanir og þegar um er að ræða grunnkröfur um ný tæki.“

2. Í lið 2.1 komi eftirfarandi texti í stað síðustu málsgreinarinnar:

„Stjórnbúnaður skal vera öruggur og við val á honum skal hafa í huga bilanir, galla og álag sem fyrrsjánlegt er við þá notkun sem fyrirhuguð er.“

3. Í stað 3. liðar komi eftirfarandi texti:

„3. **Viðbótarlágmarkskröfur sem gilda um sérstakar gerðir tækja á vinnustöðum**

- 3.1. *Lágmarkskröfur um hreyfanleg tæki, hvort sem þau eru sjálfknúin eða ekki*

- 3.1.1. Tæki sem getur borið einn eða fleiri starfsmenn skal vera þannig búið að dregið sé úr áhættu starfsmanna á meðan tækið er á ferð.

Meðal þessara áhættuþátta er snerting við hjól eða belti eða hætta á að lenda í þeim.

- 3.1.2. Ef drifbúnaður milli hreyfanlegs tækis og aukabúnaðar þess og/eða einhvers sem dregið er getur læst í ógáti og skapað sérstaka hættu skal slíkt tæki hafa búnað til að koma í veg fyrir að það geti gerst.

Ef ekki er unnt að hindra slíkt þarf að gera allar hugsanlegar ráðstafanir til að koma í veg fyrir óheppilegar afleiðingar fyrir starfsmenn.

- 3.1.3. Ef drifsköft sem flytja orku milli hreyfanlegra hluta tækis geta óhreinkast eða skemmst við að dragast með jörðu skal búnaður til að festa þau vera fyrir hendi.

- 3.1.4. Hreyfanlegt tæki sem getur borið einn eða fleiri starfsmenn skal vera með eftirfarandi búnaði þannig að við raunveruleg notkunarskilyrði sé takmörkuð hætta á að það velti eða því hvolfi:

— annaðhvort með veltigrind sem kemur í veg fyrir að tækið hallist meira en 45 gráður,

— eða með grind sem skapar nægilegt rými umhverfis starfsmann eða -menn á tækinu ef hallinn verður meiri en 45 gráður,

— eða með öðrum búnaði sem hefur sömu áhrif.

Veltigrindur geta verið óaðskiljanlegur hluti af tækinu.

Ekki eru gerðar kröfur um veltigrindur þegar tækið stendur stöðugt við notkun eða er þannig hannað að það getur ekki oltið.

Ef hætta er á að starfsmaður sem er á tækinu geti kramist milli hluta tækis og undirlags ef tækið veltur skal vera á því innbyggður festibúnaður fyrir þá sem nota tækið.

- 3.1.5. Gaffallyftarar sem geta borið einn eða fleiri starfsmenn verða að vera hannaðir eða með búnað til þess að draga úr hættu ef þeir velta, til dæmis:

- hafa klefa utan um ökumanninn, eða
- grind sem kemur í veg fyrir að gaffallyftarinn velti, eða
- grind sem tryggir að ef gaffallyftarinn veltur verði samt nægilegt rými milli undirlags og vissra hluta gaffallyftarans fyrir starfsmenn sem eru á tækinu, eða
- með grind sem starfsmenn í ökumannssæti eru festir í til að þeir kremenjast ekki undir hlutum úr gaffallyftaranum ef hann veltur.

3.1.6. Sjálfknúðið tæki sem á hreyfingu getur verið hættulegt mönnum skal uppfylla eftirfarandi skilyrði:

- a) það skal hafa búnað sem kemur í veg fyrir að það geti farið óvart í gang;
- b) ef fleiri en eitt tæki á brautarspori eru samtímis á hreyfingu þarf tækið að hafa viðeigandi búnað til að draga úr afleiðingum af árekstri;
- c) á tækinu skal vera búnaður til að hægja á því og stöðva. Sé þess krafist, af öryggisástæðum, skal neyðarbúnaður til að hægja á tækinu eða stöðva það vera vel aðgengilegur eða sjálfstýrður, bregðist aðalstjórnarbúnaður;
- d) þegar sjónsvið ökumanns er ekki nægjanlegt til að tryggja öryggi skal setja upp viðeigandi hjálparbúnað til að bæta úr því;
- e) tæki sem er ætlað til notkunar á nóttunni eða þar sem dimmt er skal hafa ljósabúnað sem hæfir vinnuáðstæðum og tryggir öryggi starfsmanna svo viðunandi sé;
- f) ef eldhætta stafar af tæki, hvort sem er af tækinu sjálfu eða af því sem það ber eða hefur í togi, sem gæti stofnað starfsmönnum í hættu skal það búið viðeigandi eldvarnarbúnaði, ef slíkur búnaður er ekki fyrir hendi nógu nálægt staðnum þar sem það er notað;
- g) fjarstýrð tæki skulu stöðvast undir eins ef þau fara út fyrir stjórnsviðið;
- h) ef fjarstýrð tæki geta skapað hættu á árekstri eða að menn geti kramist við venjulegar aðstæður skulu þau hafa búnað þessu til varnar, nema annars konar viðeigandi búnaður sé þegar fyrir hendi til að afstýra slíkri hættu.

3.2. *Lágmarkskröfur um tæki til að lyfta byrðum*

3.2.1. Ef tæki til að lyfta byrðum er fest varanlega niður, skal tryggja að það hafi nægilegt burðarþol og sé nógu stöðugt á meðan það er í notkun, einkum með tilliti til byrðanna sem lyfta þarf og álags sem það skapar á þeim stöðum sem það er hengt upp eða fest á.

3.2.2. Vélar til að lyfta byrðum skulu hafa nafnþyngd greinilega áletraða og, ef við á, skal vera á þeim skilti þar sem gefin er upp nafnþyngd fyrir mismunandi stellingar á vélinni.

Aukalyftibúnaður skal vera merktur þannig að unnt sé að átta sig á þeim eiginleikum hans sem gera kleift að nota hann án þess að hætta stafi af.

Ef tæki er ekki ætlað til að lyfta fólki, en kyni að vera til þess notað af misgáningi, skal vera á því skilti sem sýnir greinilega að það er ekki ætlað til slíkra nota.

3.2.3. Varanlegur tækjabúnaður skal vera þannig upp settur að byrðin skapi ekki slyshættu og:

- a) sláist í starfsmenn;
- b) renni af stað svo hætta skapist af eða falli niður;
- c) losni óvart.

3.2.4. Tæki til að lyfta starfsmönnum eða flytja þá skulu hönnuð þannig að:

- a) með viðeigandi búnaði sé girt fyrir að karfan eða ámóta búnaður, ef slíkt er fyrir hendi, geti fallið niður;
- b) girt sé fyrir að notandi geti fallið úr körfu eða ámóta búnaði, ef slíkt er fyrir hendi;
- c) girt sé fyrir að notandi geti kramist, klemmst eða fengið högg á sig, einkum við óviljandi sneringu við hluti;
- d) þau tryggi að menn sem lokast inni í körfu eða ámóta búnaði séu ekki í hættu og náist út ef óhapp verður.

Ef ekki er unnt vegna staðsetningar og hæðarmismunar, með sérstökum öryggisbúnaði, að koma í veg fyrir slyshættu sem um getur í a-lið, skal nota sérstaklega styrkta öryggislínu sem er skoðuð á hverjum vinnudegi.“

II. VIÐAUKI

„II. VIÐAUKI

ÁKVÆÐI ER VARÐA NOTKUN TÆKJA Á VINNUSTÖÐUM SEM UM GETUR Í 3. MGR. 4. GR.

0. **Athugasemd**

Þær kvaðir sem mælt er fyrir um í viðauka þessum gilda með hliðsjón af ákvæðum tilskipunarinnar þegar hætta er fyrir hendi í tengslum við þau tæki sem um er að ræða.

1. **Almenn ákvæði er gilda um öll tæki á vinnustöðum**

- 1.1. Tæki skal sett upp, staðsett og notað þannig að sem minnst hætta stafi af fyrir þá sem nota það og aðra starfsmenn, til dæmis með því að tryggja að nægilegt rými sé á milli þeirra hluta tækisins sem hreyfanlegir eru og fastra eða hreyfanlegra hluta í umhverfinu og þannig að unnt sé að bæta á það eða fjarlægja á öruggan hátt hvers kyns orku og öll efni sem eru notuð eða framleidd.
- 1.2. Tæki skal sett upp og tekið niður við öruggar aðstæður, einkum er nauðsynlegt að fara eftir öllum leiðbeiningum frá framleiðanda.
- 1.3. Tæki sem eldingu gæti slegið niður í á meðan það er í notkun skal varið með búnaði eða viðeigandi aðferðum gegn áhrifum af eldingum.

2. **Ákvæði er varða notkun hreyfanlegra tækja, hvort sem þau eru sjálfknúin eða ekki**

- 2.1. Sjálfknúnum tækjum skal einungis ekið af starfsmönnum sem hafa fengið viðeigandi þjálfun til að aka þeim af fyllsta öryggi.
- 2.2. Ef tæki er á ferð á vinnusvæði þarf að setja viðeigandi ökureglur og fylgja þeim.
- 2.3. Gera skal ráðstafanir til að skipuleggja vinnu þannig að gangandi starfsmenn séu ekki á ferli inni á svæði þar sem sjálfknúin tæki eru notuð.

Ef ekki er unnt að vinna verk svo vel sé nema með því að gangandi starfsmenn komi þar að skulu gerðar viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir að þeir hljóti skaða af tækinu.
- 2.4. Því aðeins er heimilt að flytja starfsmenn á vélknúnu, hreyfanlegu tæki að örugg aðstaða sé til þess. Eigi að vinna á leiðinni skal haga ökuhraða eftir því.
- 2.5. Ekki má nota hreyfanlegt tæki með brunahreyfli á vinnusvæðum nema nóg loft sé þar og öryggi og heilsu starfsmanna stafi engin hætta af.

3. **Ákvæði um notkun tækja sem lyfta byrðum**3.1. *Almenn atriði*

- 3.1.1. Tæki sem eru hreyfanleg eða má taka sundur og eru ætluð til að lyfta byrðum skulu notuð þannig að stöðugleiki tækisins sé tryggður meðan á notkun stendur við allar fyrirsjáanlegar aðstæður og að tekið sé mið af því hvernig undirlagið er.

3.1.2. Einungis má lyfta mönnum með tækjum og búnaði sem er til þess ætlaður.

Með fyrirvara um 5. gr. tilskipunar 89/391/EBE má í undantekningartilvikum nota tæki til að lyfta mönnum þótt þau séu ekki sérstaklega hönnuð til þess, að því tilskildu að viðeigandi varúðarráðstafanir hafi verið gerðar í samræmi við landslög og/eða venju að því er varðar viðeigandi eftirlit.

Á meðan starfsmenn eru á tækjum sem eru hönnuð til að lyfta byrðum skulu stjórnæki þeirra ávallt mönnuð. Mennt sem verið er að lyfta skulu hafa fjarskiptatæki sem má treysta. Ef hættuástand skapast skal vera tryggt að unnt sé ná mönnum burt.

3.1.3. Gera skal ráðstafanir til þess að tryggja að starfsmenn séu ekki staddir undir byrðum sem verið er að lyfta nema verkið sem unnið er krefjist þess.

Ekki má lyfta byrðum yfir óvarið vinnusvæði þar sem starfsmenn eru venjulega við vinnu.

Ef slíkt er samt sem áður óhjákvæmilegt og ekki er hægt að vinna verkið með öðru móti þarf að setja viðeigandi vinnureglur og fylgja þeim.

3.1.4. Velja ber lyftibúnað með hliðsjón af því að hann henti undir þær byrðar sem á að meðhöndla, með tilliti til festistaða, festibúnaðar svo og veðurskilyrða og afstöðu stroffa. Lyftibúnaður skal merktur greinilega svo að notendur geti áttað sig á honum, ef hann er ekki tekinn sundur eftir hverja notkun.

3.1.5. Ganga þarf frá lyftibúnaði þannig að tryggt sé að hann hvorki skemmist né eyðileggist.

3.2. *Tæki sem eru notuð til að lyfta byrðum sem er ekki stýrt*

3.2.1. Ef sett eru upp tvö eða fleiri tæki á sama vinnustað sem eru notuð til að lyfta byrðum sem er ekki stýrt, með þeim hætti að vinnuráðius þeirra skarast, þarf að gera viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir að byrðarnar og/eða hlutar á tækjunum sjálfum rekist saman.

3.2.2. Þegar hreyfanleg tæki eru notuð til að lyfta byrðum sem er ekki stýrt, þarf að gera ráðstafanir til að koma í veg fyrir að þau hallist, velti eða, eftir atvikum, færast til eða renni. Nauðsynlegt er að skoðun fari fram til að tryggja að ráðstafanirnar séu framkvæmdar eins og vera ber.

3.2.3. Ef stjórnandi tækis sem hannað er til að lyfta byrðum sem er ekki stýrt sér ekki, annaðhvort með eigin augum eða með hjálp aukabúnaðar sem veitir honum nauðsynlegar upplýsingar, yfir allt svæðið sem byrðinni er lyft yfir skal hann hafa aðstoðarmann sem gefur honum merki, og ber að skipuleggja verkið þannig að komist verði hjá árekstrum sem geta stefnt starfsmönnum í hættu.

3.2.4. Verkið skal skipulagt á þann veg að starfsmaðurinn geti af fyllsta öryggi fest eða leyst byrði með handafli um leið og hann stýrir tækinu beint eða óbeint.

3.2.5. Skipuleggja þarf, hafa eftirlit og framkvæma allar lyftingar rétt svo að öryggis starfsmanna sé gætt.

Setja skal vinnureglur og fylgja þeim svo að tryggt sé að góð samhæfing náist milli þeirra sem vinna verkið, einkum ef tvö eða fleiri tæki eiga samtímis að lyfta byrðum sem ekki er stýrt.

3.2.6. Ef tæki sem hannað er til að lyfta byrðum sem er ekki stýrt missir takið á byrðinni vegna straumrofs eða straumtruflana þarf að gera viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir að starfsmönnum sé hættu búin af völdum þessa.

Byrðar sem hanga í lausu lofti má ekki skilja eftir eftirlitslausar nema girt sé fyrir aðgang að hættusvæðinu og tryggt að byrðin hangi örugglega, rækilega fest.

- 3.2.7. Tæki sem eru hönnuð til að lyfta byrðum sem er ekki stýrt og eru notuð utan dyra skal stöðva þegar veður spillist svo mjög að það teflir öryggi við notkun tækjanna í tvísýnu og stofnar starfsmönnum í hættu. Gera þarf nauðsynlegar varúðarráðstafanir til að bægja slyshættu frá starfsmönnum, meðal annars til að koma í veg fyrir að tæki velti.“
-